

Lista tematów
do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego
w roku szkolnym 2010/2011

I. LITERATURA

1. Postać historyczna w literaturze (np. Jan Kazimierz, Stefan Czarniecki, Stańczyk, Stanisław August Poniatowski). Zaprezentuj sposób jej kreowania i wpływ na wymowę utworów.
2. Dzieło literackie jako świadectwo swego czasu. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów (np. „Dziady” A. Mickiewicza, „Lalka” B. Prusa, „Przedwiośnie” S. Żeromskiego).
3. Azyl, twierdza, świątynia, ruina... Określ rolę, jaką pełni dom w życiu bohaterów literackich? Odwołaj się do literatury polskiej i obcej.
4. Komedia w literaturze polskiej. Omów ewolucję gatunku, analizując przykłady z różnych epok.
5. Analizując wybrane utwory literackie, przedstaw wyróżniki gatunkowe powieści psychologicznej XX wieku.
6. Zaproponuj dwa utwory literatury polskiej do europejskiego kanonu lektur. Uzasadnij swój wybór.
7. Portret outsidera w literaturze. Rozwiń temat na przykładzie wybranych utworów z różnych epok.
8. Jaką funkcję spełnił motyw snu w literaturze różnych epok? Omów problem na wybranych przykładach.
9. Niepokoje człowieka końca wieku i sposoby ich przezwyciężania w literaturze młodopolskiej i współczesnej. Przedstaw na wybranych przykładach.
10. Nieustająca żywotność toposów biblijnych. Na wybranych przykładach omów funkcję wybranych toposów (np. w „Dziadach”, „Ocalonym”, „Wieży”).
11. Poszukiwanie recepty na szczęśliwe życie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury dawnej i współczesnej.
12. Ciekawy i intrygujący świat polskich symboli literackich. Omów ich funkcje i znaczenia w wybranych dziełach pisarzy XIX i XX w.
13. Mitologia jako źródło tematów i wzorów zachowań w literaturze późniejszych epok. Omów rolę mitów w kształtowaniu literatury europejskiej.
14. Idealiści i marzyciele w polskiej literaturze. Zaprezentuj bohaterów literackich charakteryzujących się taką postawą i przedstaw, jakie ponoszą konsekwencje za wierność swoim ideałom i marzeniom.
15. Obraz miasta oraz jego wpływ na człowieka zaprezentowany w trzech wybranych powieściach. Opracuj temat na wybranym przez siebie materiale literackim.
16. W jaki sposób wypowiedź A. Mickiewicza: „Szczęścia w domu nie zaznał, bo go nie było w ojczyźnie” odnosi się do biografii polskich pisarzy romantycznych i bohaterów ich utworów? Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
17. Określ zróżnicowanie tematyczne polskiego eseju, odwołując się do wybranych esejów Czesława Miłosza oraz Zbigniewa Herberta.
18. Sposoby i funkcje powrotów do czasów dzieciństwa w literaturze. Omów problem odwołując się do wybranych przykładów literackich.
19. Realistyczna koncepcja świata i świadoma jego deformacja. Omów dwa sposoby przedstawiania rzeczywistości w literaturze dwudziestolecia międzywojennego i w literaturze współczesnej.
20. Poszukiwania twórcze w dramacie XX wieku. W swoich rozważaniach uwzględnij formę, język i kreację postaci.
21. W jaki sposób literatura buduje i burzy mity narodowe? Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
22. W jaki sposób literatura wybranych epok (np. średniowiecze, barok, współczesność) prezentuje niepokoje metafizyczne?
23. Głos patetyczny i głos prześmiewczy w dyskusji o Polsce. Przedstaw problem odwołując się do wybranych utworów literackich.
24. Szlachecki dworek jako ośrodek polskiej kultury i tradycji. Przedstaw różnorodne jego obrazy i funkcje. Omów problem na wybranych przykładach literatury XIX i XX wieku.
25. Obrazy „małych ojczyzn”. Na podstawie wybranych utworów wyjaśnij popularność tego motywu w literaturze dawnej i współczesnej.
26. Chaos jako nieodłączny element rzeczywistości wielu utworów literatury współczesnej. Omów na wybranych przykładach.
27. Sławne monologi bohaterów utworów dramatycznych. Rozważ, jakie jest ich znaczenie w literaturze, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok.
28. Rola tradycji chrześcijańskiej i starożytnej w kształtowaniu światopoglądu renesansowego twórcy. Omów na wybranych przykładach.
29. Literatura PRL-u a literatura drugiego obiegu. Porównaj sposoby i funkcje mówienia o otaczającej rzeczywistości.

30. Obraz ojczyzny w literaturze tworzonej na emigracji. Na wybranych przykładach rozważ wpływ emigracji na wizerunek ojczystego kraju.
31. Motyw podróży jako zasada kompozycyjna utworów literackich. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
32. Jan Kochanowski i Ignacy Krasicki o swoim narodzie. Porównaj opinie obu pisarzy o Polsce i Polakach.
33. Moralny wymiar przeżycia wojennego w poezji Baczyńskiego i Różewicza. Porównaj postawy obu pisarzy, odwołując się do wybranych utworów.
34. Przedstaw zjawisko ironii i jej funkcje na przykładzie wybranych tekstów literackich z różnych epok (np. antyku, oświecenia, romantyzmu, literatury współczesnej).
35. Zaprezentuj wybranego poetę współczesnego, którego odkryłeś/-eś dla siebie. W swojej pracy zwróć uwagę na język tekstów, ich tematykę, obrazowanie.
36. „Życie to jest teatr” (E. Stachura). Omów koncepcję życia jako teatru zaprezentowaną w literaturze różnych epok.
37. Znaczenie lektur w życiu wybranych postaci literackich. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów z literatury różnych epok.
38. Zjawy, duchy, sny, wizje w literaturze. Na wybranych przykładach omów, jakie funkcje pełniły te zjawiska w dziełach literackich.
39. Motto, cytat, tytuł jako klucz do interpretacji dzieła. Rozważ problem na wybranych przykładach literackich różnych epok.
40. Społeczeństwo polskie w krzywym zwierciadle XX-wiecznej satyry i groteski. Omów zagadnienie na wybranych przykładach (np. twórczość Witkiewicza, Gałczyńskiego, Mrożka, Gombrowicza).
41. Motyw deszczu w literaturze. Omów funkcjonowanie tego motywu, analizując wybrane teksty literackie.
42. Literatura w służbie idei. Przedstaw epoki, które narzucały tekstom literackim służebną rolę i oceń, jak wpłynęło to na ich wartość artystyczną.
43. Od Juliusza Verne’a do Stanisława Lema – analizując wybrane utwory, przedstaw ewolucję powieści science-fiction.
44. Polemiki, spory, prowokacje – starcia pokoleń literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
45. Motyw władzy w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
46. Parodia, pastisz, aluzja literacka. Na wybranych przykładach tekstów z różnych epok rozważ, jaką funkcję pełnią te zabiegi literackie.
47. Motywy średniowieczne w literaturze fantasy. Omów problem na wybranych przykładach.
48. Różne sposoby funkcjonowania motywu winy i kary w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
49. Pary bohaterów literackich. Omów sposób ich przedstawienia, odwołując się do wybranych utworów literackich.
50. Narrator wobec świata przedstawionego. Omów jego funkcje w dziele literackim, odwołując się do wybranych utworów z XIX i XX wieku.
51. Motyw lotu i jego znaczenie w literaturze romantycznej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
52. Literackie obrazy bitew. Określ ich rolę w wybranych utworach.
53. Zakończenia utworów literackich. Rozważ funkcje różnego rodzaju finałów, odwołując się do wybranych przez siebie tekstów z różnych epok.
54. Które utwory można nazwać „pomostami między epokami literackimi”? Uzasadnij wybór, odwołując się do wybranych przykładów.
55. Funkcje odwołań do postaci i symboli antycznych w poezji Zbigniewa Herberta. Rozważ temat na wybranych przykładach.
56. Sposób kreowania obrazu ojca w literaturze. Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów.
57. Wskaż i określ cechy sarmackiego światopoglądu, odwołując się do literatury pamiętnikarskiej epoki baroku.
58. Dramat pokolenia Kolumbów wyrażony w literaturze. Określ istotę i wymiar, analizując wybrane utwory.
59. Charakter i cele odwołań do tradycji antycznej w twórczości Czesława Miłosza. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych wierszy poety.
60. Rodzaje ironii i jej funkcje w twórczości Wisławy Szymborskiej. Przedstaw zagadnienie, analizując wybrane utwory poetki.
61. Romantyczna filozofia dziejów – jej istota i złożoność. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory dramatyczne.
62. Swoistość sztuki reportażu literackiego. Określ ją, odwołując się do wybranych tekstów współczesnych.
63. Pycha jako czynnik determinujący działania człowieka. Wskaż i określ jej źródła, konsekwencje, analizując wybrane utwory dramatyczne.
64. Różnorodne sposoby wykorzystywania motywu zmierzchu w liryce Młodej Polski. Omów zagadnienie, analizując wybrane utwory poetyckie.
65. Próby przezwyciężenia bezsensu życia. Przedstaw je, analizując wybrane utwory z okresu Młodej Polski.
66. Swoistość prozy fabularnej. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literatury

- współczesnej.
67. Grotteska jako metoda twórcza kreowania obrazu rzeczywistości. Omów problem na przykładzie wybranych utworów literackich.
  68. Różnorodność doświadczeń bohaterów literackich wobec utraty ziemi rodzinnej. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
  69. Sposoby ukazywania doświadczeń egzystencjalnych człowieka. Omów problem na przykładach z literatury wybranej epoki.
  70. Sposoby kreowania bohaterów w powieści realistycznej XIX wieku. Omów na wybranych przykładach.
  71. Funkcje motywu śmierci w literaturze z różnych epok. Omów je na wybranych przykładach.
  72. Funkcje opisów przyrody w utworach epickich pozytywizmu. Określ je na podstawie wybranych utworów.
  73. Funkcje opisów przyrody w utworach epickich Młodej Polski. Określ je na podstawie wybranych utworów.
  74. Charakter i cele odwołań do mitu arkadyjskiego w literaturze. Omów problem w oparciu o wybrane utwory literatury staropolskiej.
  75. Charakter i cele odwołań do mitu arkadyjskiego w literaturze. Omów problem w oparciu o wybrane utwory literatury XIX i XX wieku.
  76. Obraz Rosji w polskiej literaturze okresu zaborów. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
  77. Rozwój cywilizacyjny i jego ocena wyrażone w tekstach literackich dwudziestolecia międzywojennego. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów.
  78. Orient jako inspiracja pisarzy różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
  79. Poczucie egzystencjalnej pustki i zagubienia w świecie. Scharakteryzuj ich przejawy, odwołując się do wybranych utworów literatury polskiej i obcej XX wieku.
  80. Literackie interpretacje historii a prawda historyczna. Scharakteryzuj problem w oparciu o wybrane teksty literackie.
  81. Motyw biesiady w literaturze polskiej. Przedstaw i omów jego funkcje w wybranych utworach.
  82. Motyw powrotu do domu rodzinnego w literaturze. Przedstaw różne jego funkcje w utworach wybranej epoki literackiej.
  83. Różnorodność realizacji „motywu sokoła”. Omów problem, odwołując się do wybranych nowel literatury polskiej i obcej okresu pozytywizmu.
  84. Przemiana wewnętrzna jako czynnik charakteryzujący bohatera literackiego. Omów problem na wybranych przykładach.
  85. Przestrzeń jako element świata przedstawionego w dziele literackim. Określ jej charakter i funkcje w twórczości wybranego pisarza.
  86. Przyczyny i konsekwencje przyjmowane przez człowieka różnych postaw wobec zła. Przedstaw je w oparciu o literaturę współczesną.
  87. Społeczne wyobcowanie współczesnego człowieka. Przedstaw jego przyczyny i skutki, dokonując analizy i interpretacji wybranych dramatów literatury polskiej.
  88. Rola i zadania poety w czasach współczesnych. Omów problem, odwołując się do liryki wybranych twórców.
  89. Role postaci nadprzyrodzonych w literaturze romantycznej. Określ je, wykorzystując wybrane teksty literackie.
  90. Różne sposoby deheroizacji bohatera literackiego. Przedstaw je, wykorzystując wybrane utwory literatury współczesnej.
  91. Różne sposoby pisania o przeżyciach wewnętrznych człowieka. Omów problem na przykładach utworów prozatorskich literatury po 1939 roku.
  92. Omów sposoby i określ funkcje wprowadzania postaci historycznych do utworów literackich. Realizując temat, odwołaj się do wybranych utworów literatury pozytywistycznej.
  93. Określ funkcje motywu psychomachii w kreowaniu bohatera literackiego, odwołując się do wybranych utworów literatury powszechnej XIX wieku.
  94. Różne konsekwencje zdrady jako metody działania człowieka. Omów problem, odwołując się do wybranych dramatów z literatury polskiej i obcej.
  95. Sposoby ukazywania opozycji kultura – natura w literaturze oświecenia i romantyzmu. Przedstaw ich różnorodność, odwołując się do wybranych utworów.
  96. Sposoby ukształtowania narracji w literaturze faktu. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich oświecenia i romantyzmu.
  97. Porównaj literackie obrazy Litwy w twórczości Cz. Miłosza i T. Konwickiego. Odwołaj się do wybranych utworów wymienionych autorów.
  98. Mit o Syzyfie i jego literackie reinterpretacje. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literatury XX wieku.
  99. Funkcje legendy w dziele literackim. Określ je, analizując wybrane utwory romantyzmu i pozytywizmu.
  100. Fantastyka a rzeczywistość. Odwołując się do wybranych tekstów literackich, rozważ relacje pomiędzy tymi sferami.
  101. Pan Cogito – bohater wierszy Z. Herberta w poszukiwaniu prawdy o sobie i świecie go otaczającym. Omów

zagadnienie, zwracając uwagę na środki poetyckiego obrazowania i konstrukcję podmiotu lirycznego w tomiku „Pan Cogito”.

102. Literatura jako forma kontestacji. Wskaż różnice w jej wyrażaniu, odwołując się do wybranych przez siebie tekstów.
103. Różne sposoby kreowania świata w utopiach i antyutopiach. Omów na wybranych przykładach.
104. Literacki portret polskiego inteligenta. Scharakteryzuj go, odwołując się do wybranych tekstów z różnych epok.
105. Funkcja motywu obłędu w literaturze. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok.
106. Przedstaw na wybranych przykładach funkcjonowanie motywów tyrtejskich w literaturze polskiej.
107. Rozważ pojęcie wolności wewnętrznej człowieka, odwołując się do „Mistrza i Małgorzaty” M. Bułhakowa oraz do 2 innych utworów literackich XX wieku.
108. Wizerunek lekarza w literaturze. Zaprezentuj sposób kreowania tego bohatera, wskaż podobieństwa i różnice na przykładzie wybranych przez siebie tekstów.
109. Literatura doby przedrozbiorowej – odległe utwory czy źródło aktualnych myśli o człowieku, społeczeństwie i ojczyźnie? Oceń ją na podstawie wybranych utworów.
110. Różne koncepcje czasu zawarte w literaturze XX wieku. Omów problem, odwołując się do wybranych utworów.
111. Dialog z koncepcją miłości romantycznej w literaturze następnych epok. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
112. Pan Cogito, postać stworzona przez Z. Herberta a bohaterowie „Dzумы” A. Camusa i „Wieży” G. Herlinga-Grudzińskiego. Dokonaj porównania postaw wybranych bohaterów oraz wyznawanych przez nich wartości.
113. „Strasznym mieszczanie” – odwołując się do znanych Ci utworów literackich, rozważ słuszność opinii Juliana Tuwima lub podejmij z nią polemikę.
114. Norwidowska koncepcja pełni człowieczeństwa. Przedstaw ją, odwołując się do tekstów poety.
115. Motyw testamentu w poezji. Przedstaw sposób jego ujęcia w utworach różnych epok.
116. Relacje między człowiekiem a społeczeństwem. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów autorów literatury współczesnej (np. P. Huelle, A. Stasiuk, W. Kuczok).
117. O Żeromskim mówi się często „budzieli sumień”. Wykaż na podstawie utworów pisarza zasadność tego stwierdzenia.

II ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEDZINAMI SZTUKI

118. Artystyczne inspiracje literatury i malarstwa. Omów problem na przykładzie „Wesela” i twórczości plastycznej Stanisława Wyspiańskiego oraz obrazów Jacka Malczewskiego.
119. Krajobrazy ojczyste – ich funkcje w kreowaniu świata przedstawionego w dziele literackim i filmowym. Odwołaj się do wybranych przykładów.
120. Rekwizyt jako środek wyrazu artystycznego w literaturze i sztuce młodopolskiej. Omów na wybranych przykładach.
121. Różne ujęcia motywu matki cierpiącej w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i malarstwa.
122. Portrety dzieci w nowelach pozytywistycznych i w malarstwie Stanisława Wyspiańskiego. Porównaj sposób przedstawienia postaci dziecięcych, odwołując się do wybranych przez siebie przykładów.
123. Synteza sztuk w dramatach Stanisława Wyspiańskiego. Przedstaw to zagadnienie w oparciu o wybrane utwory.
124. Porównaj literackie i malarskie wizje powstania styczniowego w wybranych utworach prozatorskich pozytywizmu i twórczości Artura Grottgera.
125. Walory poetyckie opowiadań Jarosława Iwaszkiewicza i sposoby ich wydobywania w adaptacjach filmowych Andrzeja Wajdy.
126. Barwa jako środek obrazowania artystycznego w poezji i malarstwie. Omów na dowolnie wybranych przykładach.
127. Sposoby funkcjonowania motywu ogrodu w literaturze, plastyce i filmie. Przedstaw to zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
128. Różne sposoby ujęcia motywu końca świata w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
129. Literackie i malarskie (lub filmowe) sposoby heroizacji śmierci bohatera. Omów na wybranych przykładach z różnych epok.
130. Turpizm w dziełach literackich i malarskich. Wskaż i przedstaw cechy tego kierunku na przykładzie dzieł różnych twórców.
131. Obraz „rzeczywistości przedstawionej” w dramatach i na obrazach Witkacego. Scharakteryzuj ją, odwołując się do wybranych przykładów.
132. Wizja PRL-u w literaturze i filmie. Porównaj sposoby przedstawienia tej rzeczywistości w różnych dziełach literackich i filmowych.

133. Dramat romantyczny a jego teatralne realizacje. Omów zagadnienie na przykładzie wybranych inscenizacji utworu.
134. Człowiek wobec totalitaryzmu w literaturze i filmie. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych utworów literackich i filmowych.
135. Dawniejsze i współczesne wzorce rodziny. Przedstaw problem na podstawie wybranych tekstów literatury i filmu.
136. Funkcje dzieł malarskich w literaturze. Omawiając, odwołaj się do wybranych utworów (np. „Wesele”, „Ludzie bezdomni”, Grochowiak).
137. Różne sposoby portretowania kobiety w literaturze i sztukach plastycznych. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
138. Bunt i pokora – różne postawy człowieka wobec otaczającej go rzeczywistości w literaturze i sztuce. Omów to zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
139. Prowokacje estetyczne w poezji współczesnej i malarstwie. Przedstaw je, odwołując się do utworów z każdej dziedziny.
140. Zwierzęta w literaturze i w malarstwie. Rola i sposób ich prezentacji w wybranych dziełach.
141. Symbolizm w literaturze i sztuce. Odwołując się do wybranych dzieł, określ, jakimi środkami artystycznego obrazowania posługują się twórcy.
142. Naturalizm w literaturze i sztuce. Odwołując się do wybranych dzieł, określ, jakimi środkami artystycznego obrazowania posługują się twórcy.
143. Motyw Ikara w literaturze, malarstwie i rzeźbie. Odwołując się do wybranych dzieł, określ sposoby ujęcia tego motywu.
144. Motyw domu w literaturze, malarstwie i filmie. Odwołując się do wybranych dzieł, określ sposoby ujęcia tego motywu.
145. Motywy mitologiczne w literaturze i sztuce. Określ, jak te motywy są wykorzystywane w sztuce i literaturze późniejszych epok.
146. Motywy biblijne w literaturze i sztuce. Określ, jak te motywy są wykorzystywane w sztuce i literaturze późniejszych epok.
147. Różne oblicza miłości i sposób przedstawiania tego uczucia w powieściach D.Steele i innych współczesnych tekstach kultury.
148. Różne ujęcia motywu „raju utraconego” w literaturze i filmie. Porównaj na wybranych przykładach.
149. Od „Zielonego balonika” do kabaretu współczesnego. Stare i nowe oblicza kabaretu. Wskaż funkcjonalność odwołań do literatury na wybranych przykładach literackich.
150. Rola motywu „vanitas” w poezji i sztuce barokowej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
151. Zaprezentuj sposoby ukazywania cierpienia w literaturze i wybranych dziełach sztuki dawnych epok.
152. Różne ujęcia motywu tańca w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
153. Kanon piękna w literaturze i sztuce. Zanalizuj problem na wybranych przykładach z 2 epok.
154. Sposoby kreacji świętych w literaturze i sztuce. Przedstaw temat, odwołując się do wizerunków z różnych epok.
155. Wizerunek osoby głuchej w tekstach kultury. Porównaj sposób przedstawienia bohatera, odwołując się do wybranych przez siebie przykładów.
156. Różnorodne sposoby przedstawiania obrazu konia w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.
157. Mitotwórcza funkcja dzieł Jana Matejki i Henryka Sienkiewicza. Omów zagadnienie, odwołując się do dzieł obu twórców.
158. Sposoby kreowania baśniowych światów w literaturze i sztuce. Zanalizuj dwa przykłady z każdej dziedziny.
159. Funkcje dzieł malarskich w poezji S. Grochowiaka. Określ je, odwołując się przynajmniej do dwóch utworów poety (np. „Lekcja anatomii”, „Płonąca żyrafa”).
160. Funkcja collage jako metody twórczej w malarstwie G. Braque, P. Picassa i literaturze współczesnej. Określ ją odwołując się do wybranych przykładów.
161. Swoją opinię o kulturze masowej wyraż w kontekście analizy i interpretacji wybranych tekstów kultury masowej (np. Warhol, pop-art., popularne powieści Whartona i Coelho...).
162. Obrzędy ludowe jako źródło różnorodnej inspiracji artystycznej. Omów na wybranych przykładach z literatury i sztuki.
163. Fascynacja górami w sztuce. Omów zjawisko na wybranych przykładach z literatury, filmu i malarstwa.
164. Różne formy tworzenia kolorytu lokalnego w literaturze i malarstwie. Przedstaw je, odwołując się do wybranych przykładów z epoki romantyzmu.
165. Rola maski historycznej w dziełach literackich i malarskich. Omów problem, odwołując się do dziewiętnastowiecznych tekstów kultury.
166. Symbolika stroju. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, filmowe, teatralne).
167. Motywy secesyjne w literaturze, malarstwie, grafice i sztuce użytkowej Młodej Polski.

168. Z. Herbert i K. Kieślowski jako twórcy dekalogu człowieka czasów współczesnych. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł obu twórców.

III JĘZYK

169. Różne rodzaje zapożyczeń językowych we współczesnej polszczyźnie. Wskaż je i określ ich funkcje w wybranych tekstach.
170. Funkcje neologizmów w dziele literackim. Nazwij i omów je, odwołując się do twórczości poetów XX wieku.
171. Omów rolę języka w tworzeniu groteskowych obrazów świata. Dokonaj analizy wybranych przykładów.
172. Językowe środki wzmacniania ekspresji wypowiedzi. Scharakteryzuj to zjawisko na przykładzie wybranych tekstów pisanych i mówionych.
173. Eksperymenty językowe w poezji XX w. Scharakteryzuj je na podstawie wybranych przykładów.
174. Zabiegi słowotwórcze służące nazywaniu świata dźwięków. Zbadaj materiał językowy wybrany ze *Słownika języka polskiego* pod red. W. Doroszewskiego i wybranych przez Ciebie utworów literackich.
175. Funkcja aluzji i cytatów literackich w języku współczesnych tekstów literackich. Omów na wybranych przykładach.
176. Żargon uczniowski w Twojej szkole. Na podstawie zebranego materiału przedstaw swoistość tej odmiany języka.
177. Ezopowy język w utworach pozytywistycznych (powieści, nowele). Przedstaw zagadnienie w oparciu o wybrane utwory literackie.
178. Stylizacja językowa we współczesnej literaturze polskiej. Przedstaw problem, odwołując się do wybranych przykładów.
179. Język wypowiedzi literackich lub publicystycznych okresu socrealizmu. Zanalizuj zjawisko na podstawie zebranego materiału literackiego.
180. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
181. List jako forma wypowiedzi literackiej. Dokonaj analizy słownictwa listów wybranych z dwu różnych epok.
182. Zmiany zachodzące w stosowaniu zasady konwencjonalnej w pisowni polskiej. Przeanalizuj zjawisko w wybranych tekstach XIX i XX wieku.
183. Na podstawie analizy języka tekstów zamieszczonych w kilku różnych tygodnikach omów tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny.
184. Eksperymenty językowe w poezji lingwistycznej. Omów zagadnienie w oparciu o twórczość np. M. Białoszewskiego, S. Barańczaka i poetów Nowej Fali.
185. Język a polityka. Przeanalizuj język, którym posługiwali się i posługują zaangażowani w politykę pisarze i publicyści (np. M. Mochnacki, A. Mickiewicz, poeci Nowej Fali, M. Nowakowski). Czy można mówić o swoistym języku polityki?
186. Sposoby i funkcje archaizacji języka w twórczości wybranego autora. Przedstaw na wybranych przykładach.
187. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach tekstów kabaretowych.
188. Język propagandy politycznej. Scharakteryzuj go na podstawie materiału wybranego okresu historycznego.
189. Neologizmy jako środek wyrazu w utworach, np. Norwida, Leśmiana, Witkacego. Omów zagadnienie na przykładzie wybranego materiału
190. Perswazyjna funkcja języka w wybranych tekstach publicystycznych i literackich o charakterze propagandowym, np. okresu oświecenia, pozytywizmu, socrealizmu. Zanalizuj wybrane przykłady.
191. Scharakteryzuj i porównaj sztukę oratorską P. Skargi i A. F. Modrzewskiego. Odwołaj się do wybranych fragmentów dzieł.
192. Odwołując się do wybranych „Fraszek” J. Kochanowskiego i „Figlików” M. Reja, scharakteryzuj język i styl pisarzy.
193. Przedstaw dwa różne typy stylizacji językowej i określ ich funkcje na przykładzie „Potopu” H. Sienkiewicza, „Chłopów” Wł. Reymonta i tekstu współczesnego.
194. Rzemiosło poetyckie Skamandrytów. Wskaż charakterystyczne zabiegi językowe stosowane przez tych artystów. Przedstaw na wybranych przykładach i omów ich funkcję.
195. Indywidualizacja języka jako element kreacji bohatera literackiego. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
196. Język potoczny w liryce współczesnej. Zanalizuj zjawisko na przykładzie twórczości wybranych poetów.
197. Stylizacja gwarowa dziś. Zanalizuj zjawisko, odwołując się do wybranych tekstów, np. kapel „góralskich”, kabaretów „śląskich”, tekstów ks. Tischnera itp.
198. Charakterystyczne cechy języka współczesnych piosenek. Dokonaj analizy językowej tekstów piosenek wybranej formacji muzycznej XXI w. Oceń ich funkcjonalność i poprawność.
199. Gwara Twojego regionu. Na materiale tekstów mówionych oraz tekstów literackich omów cechy tej

- odmiany języka.
200. Językowe sposoby wyrażania uczuć. Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów wybranych z tekstów literackich wcześniejszych epok i współczesnych.
  201. Styl Twojego ulubionego pisarza. Zanalizuj pod względem językowym wybrane teksty.
  202. Parodia i pastisz w literaturze. Wskaż i omów językowe wyróżniki tych zabiegów na wybranych utworach dawniejszych epok i dziś.
  203. Styl makaroniczny w literaturze staropolskiej i jego uwarunkowania kulturowe. Wskaż charakterystyczne cechy tego stylu, omów ich funkcję, odwołując się do wybranych tekstów.
  204. Na czym polega manipulacja językowa? Omów problem, odwołując się do współczesnych tekstów publicystycznych.
  205. Modyfikacje związków frazeologicznych we współczesnej polszczyźnie. Wskaż owe modyfikacje, omów mechanizm ich powstania i funkcję na przykładzie wybranych tekstów, np. prasowych, lit. pięknej, reklam TV.
  206. Język i styl wyznań miłosnych. Wskaż i nazwij środki typowe dla mówienia o miłości na przykładzie tekstów epistolarnych dwóch wybranych epok literackich.
  207. Różnorodność funkcji języka nagłówków prasowych. Omów to zagadnienie, odwołując się do wybranego ze współczesnej prasy materiału.
  208. Magia i tabu w języku. Jakie środki językowe są charakterystyczne dla tych zjawisk? Omów to zagadnienie, odwołując się do wybranych współczesnych tekstów .
  209. Wieloznaczność wyrazów i jej konsekwencje dla procesu komunikacji. Omów to zagadnienie na przykładach zaczerpniętych z literatury oraz języka mówionego.
  210. Komizm słowa i sposoby jego realizacji w wybranych utworach różnych autorów z różnych epok. Wskaż środki językowe służące wprowadzaniu tej odmiany komizmu.
  211. Wpływ literatury na współczesną frazeologię polską. Analizując zgromadzony materiał, scharakteryzuj funkcje „skrzydlatych słów” w tekstach mówionych i pisanych.
  212. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich przynależność środowiskową i charakter.
  213. Specyfika języka bohaterów literatury science-fiction. Omów na przykładach wybranych utworów.
  214. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
  215. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładach wybranych utworów.
  216. Język Twoich rówieśników – dokonaj jego charakterystyki językowej na przykładzie zgromadzonego przez Ciebie materiału językowego.
  217. Ekspresja i impresja językowa. Analizując celowo zgromadzony materiał językowy, wskaż cechy języka charakteryzujące nadawcę i odbiorcę.
  218. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
  219. Przyczyny naruszania norm językowych w literaturze współczesnej. Omów pod względem językowym przykłady zaczerpnięte z wybranych celowo utworów literackich.
  220. „Przysłowia mądrością narodu”. Omów cechy językowe oraz funkcje przysłów ludowych.
  221. Mowy słynnych mówców a przemówienia współczesnych polityków. Omów i porównaj je pod względem języka.
  222. Symbole mitologiczne i związki frazeologiczne mające źródło w mitologii we współczesnym języku polskim. Wskaż je (odwołując się do zebranego materiału, np. z prasy, TV) i omów pod względem językowym. Zwróć uwagę na celowość i poprawność ich użycia.
  223. Nazewnictwo w Twoim mieście. Zanalizuj je, odwołując się do nazw sklepów, kawiarni, instytucji. Oceń (odwołując się m.in. do wydawnictw z zakresu poprawności językowej) funkcjonalność tych nazw i ich poprawność.
  224. Językowe środki kształtowania wypowiedzi we współczesnym reportażu. Wskaż i omów je, odwołując się do materiału np. z literatury, prasy, TV.
  225. Rola neologizmów w literaturze. Wskaż i omów, na zebranych przez Ciebie materiale tekstów różnych epok, przykłady neologizmów i neosemantyzmów. Skomentuj, jaką funkcję pełnią w tych tekstach? Jakie są ich źródła?
  226. Dokonaj analizy języka i stylu współczesnych gatunków publicystycznych (reportaż, felieton, artykuł) i przedstaw najważniejsze ich cechy.
  227. Język subkultur. Dokonaj jego charakterystyki na przykładzie zgromadzonego przez Ciebie materiału językowego.

Planowana liczba zdających	284
Liczba przygotowanych tematów	227